

FOCUS OP PROFESSIONE

FOCUS OP PROFESSIONE

FOCUS OP PROFESSIONE

FOCUS OP

FOCUS

FOCUS

FOCUS

FOCUS OP PRO

FOCUS OP PROFESSIONE

FOCUS OP PROFESSIONE

FOCUS OP PROFESSIONE

Focus op professie

Naar een nieuwe
registratiesystematiek
voor lerarenopleiders

Aanleiding

Lerarenopleiders dragen bij aan de kwaliteit van het onderwijs. Zij leiden anno 2023 als opleiders van leraren vanuit verschillende rollen en contexten op. Zij hebben, naast de rol van leraar van leraren, ook de rol van specialist binnen de beroepspraktijk of de lerarenopleiding. Lerarenopleiders leren het beroep met vallen en opstaan, startend vanuit diverse achtergronden. Zij staan voor de uitdaging om zich voortdurend te professionaliseren vanwege de complexiteit van het beroep en de voortrekkersrol die zij in het onderwijs vervullen. Met de flexibiliseringsopdracht wordt er een groot beroep gedaan op de kennis en kunde van lerarenopleiders in het algemeen en de lerarenopleider op de werkplek in het bijzonder.

In dit whitepaper worden de uitgangspunten voor de herziening van de registratie van lerarenopleiders beschreven.

In de politiek wordt aandacht gevraagd voor de kwaliteit van de lerarenopleidingen. De manier om hier aandacht aan te geven is ook om aantoonbaar werk te maken van een leven lang leren van lerarenopleiders door middel van professionalisering en landelijke registratie van lerarenopleiders. De beroepsregistratie kan hier een antwoord op bieden maar dit wordt nog niet vanzelfsprekend vertaald in het beleid.

Het bestuursakkoord flexibilisering vraagt om het anders inrichten van lerarenopleidingen om zo de opleiding aantrekkelijker te maken voor verschillende doelgroepen en meer studenten te trekken naar de opleidingen. Deze ontwikkeling vraagt om flexibilisering van lerarenopleiders enerzijds en anderzijds kunnen deze ontwikkelingen ook doorvertaald worden naar de BRLO.

Zes uitgangspunten voor het nieuwe Beroepsregister Lerarenopleiders

Om bovenstaande ambities met een geactualiseerd beroepsbeeld te kunnen realiseren zijn zes uitgangspunten geformuleerd voor de herziening.

Uitgangspunt 1: Registratie moet waardevol zijn

In het registratietraject wordt de (geactualiseerde) beroepsstandaard voor lerarenopleiders gebruikt. Daardoor krijgt die standaard betekenis voor zowel de lerarenopleiders én de organisaties waarin zij werkzaam zijn. Door registratie maken deze professionals inzichtelijk dat hun beroepsuitoefening kwalitatief aan de maat is en blijft, omdat zij zich blijvend inzetten op de verbetering van die beroepsuitoefening. De context waarin lerarenopleiders werken, is immers aan het veranderen. Zij kunnen niet meer uitgaan van een vaststaand onderwijsaanbod. Lerarenopleiders moeten steeds beter afstemmen op eerder verworven kennis. De samenwerking met de beroepspraktijk wordt de norm. Dat doet een groot beroep op samenwerking tussen lerarenopleiders. Het registratietraject stimuleert het leren van en met elkaar, reflectie op het eigen werk en de samenwerking met andere lerarenopleiders binnen partnerschappen of daarbuiten. Lerarenopleiders zijn voor (aanstaande) leraren een rolmodel als het gaat om een leven lang leren.

Uitgangspunt 2: Professionalisering van lerarenopleiders is een uiting van beroepstrots

Werken aan eigen professionalisering is een uiting van beroepstrots en beroepsplezier van lerarenopleiders. Zeker als dat wordt erkend binnen een landelijk register voor lerarenopleiders. De beroepsgroep geeft samen inhoud, betekenis en criteria om de kwaliteit van het opleiden van leraren te versterken.

Het opleiden van leraren is een beroep en vereist vakmanschap. Het is vanzelfsprekend dat lerarenopleiders elkaar hierbij kunnen bevragen, stimuleren en van feedback voorzien. Het registratietraject geeft hiervoor structuur, inhoud en werkwijze. Werken aan de kwaliteit van lerarenopleiders is ook een collectieve verantwoordelijkheid. Werkgevers kunnen zichtbaar leiding nemen in de ontwikkeling van de professionaliteit en kwaliteit van hun medewerkers.

Uitgangspunt 3 : Registratie kent heldere kaders en heeft een creatief karakter

Het kader voor registratie is een generiek basisprofiel en bouwt voort op de rijke gevalideerde kennisbasis. Dit generieke basisprofiel én de specifiekere bekwaamheidseisen die voor lerarenopleiders zijn geformuleerd vormen de leidraad voor de lerarenopleider die zich wil laten registreren en aan wil blijven tonen dat hij sturing geeft aan zijn professionele ontwikkeling.

Bij het opleiden van aanstaande leraren zijn opleiders met verschillende taken betrokken. Elke taak heeft (deels) verschillende taakomschrijvingen. Daardoor krijgt het basisprofiel en bekwaamheidseisen steeds een andere invulling. De eigen concerns en werkcontext van de lerarenopleider die zich wil laten registreren vormen de basis voor het ontwikkeltraject. Door dit in kaart te brengen komen sterktes, kansen, behoeften en uitdagingen aan de oppervlakte. Heldere kaders stellen de lerarenopleider in staat om gericht een persoonlijk registratietraject uit te werken.

De manier waarop dit traject wordt ingevuld en hoe er verslag van wordt gedaan is vrij. Als maar zichtbaar wordt dat de lerarenopleider concrete vervolgstappen op het vlak van professionalisering kan benoemen. Professionalisering van lerarenopleiders bestaat uit een combinatie van aanbodgerichte modules op actuele thema's en vraaggestuurde registratietrajecten.

Uitgangspunt 4: Lerarenopleiders zijn zelf in de lead, professionalisering is altijd van, voor en door lerarenopleiders, en versterkt de community

Het samen leren, ontwikkelen en regie nemen op de beroepsontwikkeling van lerarenopleiders is een centraal uitgangspunt in de beroepsregistratie.

Immers: één van de kernen van het beroep is dat je altijd in contact bent met anderen die met onderwijs bezig zijn. Deelnemers bij vraaggestuurde registratietrajecten zijn enthousiast over het samen werken aan de beroepsregistratie: een gezamenlijke intake en gezamenlijke inbreng in de (in)richting van het traject.

Het gaat om een community van een heterogene groep lerarenopleiders, van elkaar verschillend in ontwikkelfase (aantal jaren ervaring), professionele rollen (naast leraar van leraren ook onderzoeker en/of bruggebouwer) en werkcontext (denk aan school of lerarenopleiding). In deze community vinden inspirerende gesprekken plaats. De samenwerking is gericht op de individuele registratie. Experts kunnen een rol spelen in dit proces.

Door co-creatie draagt de community bij aan kennisontwikkeling. In de groep kan bijvoorbeeld (kleinschalig) onderzoek worden gedaan naar belangrijke thema's binnen de eigen organisatie, bijvoorbeeld rondom een samenhangend curriculum. De ontwikkelde kennis wordt gedeeld.

Naast de registratie vindt ook de prolongatie plaats in de context van een community. Vanzelfsprekend wordt de kwaliteit van de peer feedback en coaching geborgd.

Uitgangspunt 5: De diversiteit onder lerarenopleiders wordt erkend

Om beter af te stemmen op de toenemende diversiteit tussen lerarenopleiders worden het basisprofiel en de bekwaamheidseisen vertaald naar verschillende profielen. Daarmee krijgen veel meer lerarenopleiders de mogelijkheid om hun kwaliteit formeel te laten erkennen. Op deze wijze zetten we in op een leven lang leren van lerarenopleiders en de ontwikkeling van een dynamische beroepsstructuur (zie afbeelding 1 op pagina 8). Binnen teams kan op die manier optimaal gebruik gemaakt worden van diversiteit.

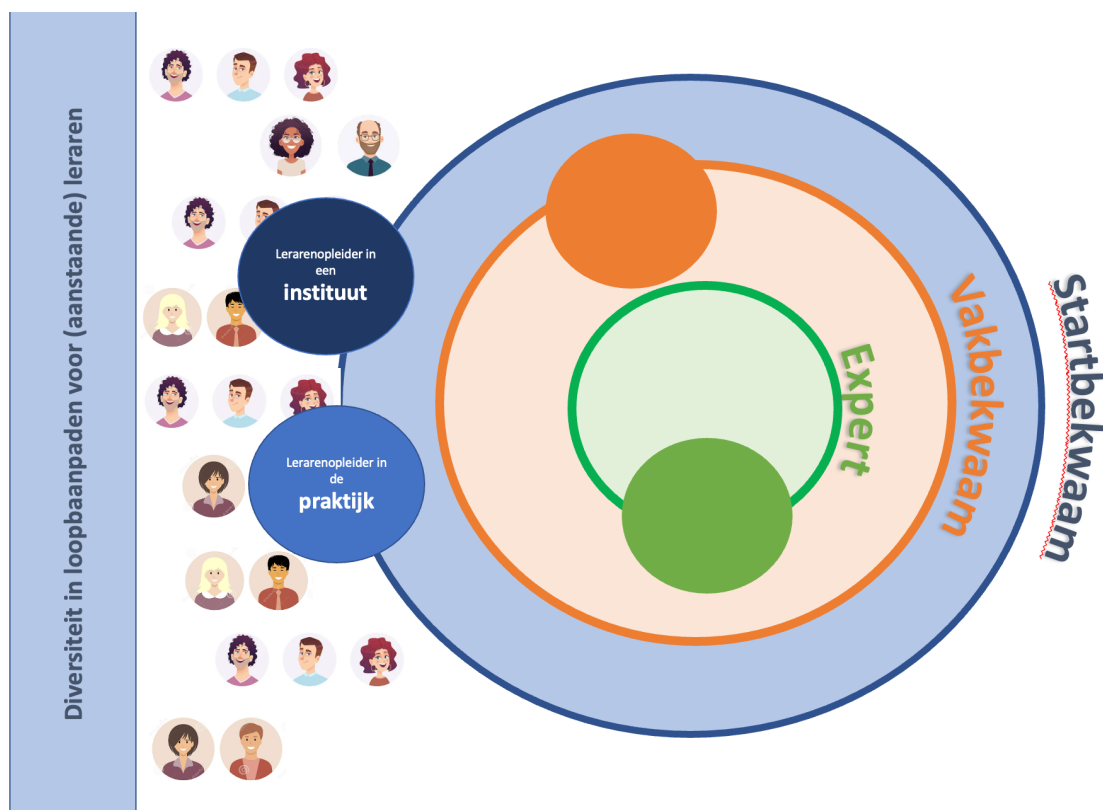
De startbekwame lerarenopleider is iemand die formeel dan wel informeel de rol van een leraar van leraren vervult. Dat betekent dat niet alleen lerarenopleiders binnen opleidingsinstituten en schoolopleiders registreerbaar zijn. Ook een werkplekbegeleider, een onderzoeksbegeleider binnen scholen of een starterscoach kan zich laten registreren als lerarenopleider. Van belang is dat zij de rol van leraar van leraren vervullen. Voor deze professionals kan dat een lonkend perspectief zijn als zij zich op termijn door zouden willen ontwikkelen als lerarenopleider met andere taken binnen hun eigen organisatie of daarbuiten.

De vakbekwame lerarenopleider is registreerbaar als kan worden aangetoond dat er kennis en kunde is ontwikkeld als leraar van leraren. En dat die ervaring verdieping of verbreding heeft gebracht om op een andere wijze bij te dragen aan de kwaliteit van het opleiden, professionaliseren of beoordelen van (aanstaande) leraren. Je kunt bijvoorbeeld denken aan de lerarenopleider die zich door heeft ontwikkeld tot EVC-assessor, programmaleider, of curriculumontwikkelaar binnen een opleidingsinstituut of partnerschap. Maar ook de rol van trajectbegeleider of beoordelaar van registratietrajecten valt hieronder. Vakbekwame lerarenopleiders zijn dus leraren van leraren (geweest) die zich als professional blijven verbreden of verdiepen om met andere taken binnen de eigen organisatie of daarbuiten bij te dragen aan kwaliteit van opleidings- en professionaliseringspraktijken.

Op het niveau van de expert zijn lerarenopleiders registreerbaar die aantoonbaar grote impact hebben op de kwaliteit van de beroepsgroep van lerarenopleiders en de kwaliteit van (opleidings)onderwijs. Op landelijk en regionaal niveau dragen zij bij aan kennisontwikkeling en kennisdeling omtrent actuele thema's voor lerarenopleiders. Lerarenopleiders die deze ambitie hebben kunnen zich laten registreren met behulp van een portfolio dat door collega-experts beoordeeld wordt.

Afbeelding 1: Een dynamische beroepsstructuur

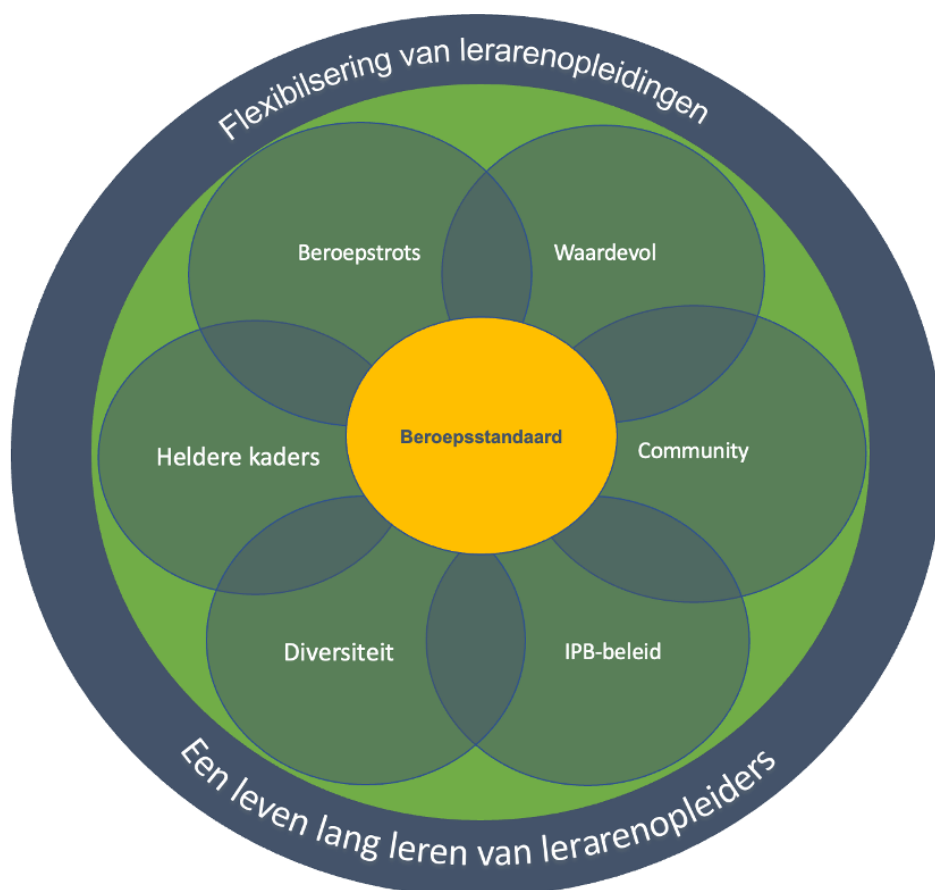
Uitgangspunt 6: Professionalisering van lerarenopleiders is een integraal onderdeel van het personeelsbeleid en heeft een duidelijk doel.

Het onderwijs kent voor verschillende doelgroepen een vorm van diplomering; voor leerlingen geldt een diploma, voor leraren een bevoegdheid en voor schoolleiders po een schoolleidersregister. Het is van belang dat lerarenopleiders richting kunnen geven aan, en verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de eigen ontwikkeling. Hiervoor is krachtig leiderschap nodig, van de lerarenopleider zelf maar ook van diens werkgever. Lerarenopleiders en hun werkgevers dragen uit hoe blijvende ontwikkeling als professional vanzelfsprekend is. Het is wenselijk dat registratie en prolongatie onderdeel zijn van het personeelsbeleid en loopbaanbeleid van instituten en scholen. Daar waar het begeleiden en opleiden van (aanstaande) leraren betreft, moet registratie en prolongatie betekenisvol zijn voor de kwaliteitsontwikkeling en het realiseren van strategische doelstellingen.

Binnen organisaties kan zo op eigen wijze vorm worden gegeven aan de ontwikkeling van de professionaliteit. Met behulp van aanbodgerichte modules en vraaggestuurde registratietrajecten voor BRLO kunnen niet alleen inductietrajecten voor startende lerarenopleiders beter worden ingericht, maar kunnen werkgevers en lerarenopleiders ook in gesprek blijven over doorontwikkeling. Slimme verbindingen met het kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie en NLQF zijn op die manier ook beter te leggen.

Het landelijk registreren van lerarenopleiders is geen doel op zich, maar maakt wel zichtbaar dat de kwaliteit van professionalisering vanuit een actuele beroepsstandaard voldoet. De herziening van BRLO wordt daarmee ook voor werkgevers van lerarenopleiders betekenisvol.

Afbeelding 2: Zes uitgangspunten voor focus op professie

Doe en denk mee

Nieuwsgierig geworden naar deze herziening en de mogelijkheden die dat gaat bieden voor lerarenopleiders en de contexten waarin zij werkzaam zijn?

Met ondersteuning van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen gaat het project in september 2023 van start. Wellicht zou u als lerarenopleider, werkgever, of beleidsadviseur actief betrokken willen zijn bij deze herziening.

Dat kan op verschillende manieren.

Onze projectleider Martine Derks gaat graag met u in gesprek. Laat het ons weten via info@brlo.nl o.v.v. 'herziening BRLO'.

Colofon

Whitepaper Focus op professie. *Naar een nieuwe registratiesystematiek voor lerarenopleiders*

Velon, april/mei 2023

Karin Derksen, Martine Derks, Jeannette Geldens, Marijke Gommers, Bob Koster, Bruno Oldeboom, Helma Oolbekkink, Martine van Rijswijk, Karen Slot, Johan Strijbis, Els Tanghe en Hans Troost.